Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anuncĭurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-careḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineci 2 fl. pe anu.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineci 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiunea, piața mare, Târgulu Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 119. Brașovŭ, Mercurĭ, 2 (14) Iunie 1893.

Brașovŭ, 1 Iunie v.

Nimicŭ nu dovedesce mai eclatantŭ la ce gradŭ de confusiune au ajunsŭ Maghiarii cu pretinsulŭ lorŭ „liberalismŭ“, ca certele și desbinările, ce s'au iscatŭ în sînulŭ partidelorŭ lorŭ parlamentare din incidentulŭ faimóselorŭ proiectelorŭ de lege politice-bisericescĭ.

In sesiunea trecută dietală, ce s'a terminatŭ înainte cu vre-o ḑece ḑile, partidele maghiare n'au făcutŭ alta, decâtŭ a se întrece unele pe altele în asigurărĭ și declarațiunĭ de „liberalismŭ“, care de care mai cu foc, ca sĕ producă impresiune asupra masselorŭ maghiare.

Oposițiunea mereu a acusatŭ și acusă pe cei dela guvernŭ, că nu urmărescŭ cu sinceritate scopulŭ de a introduce în adevĕrŭ reformele „liberale“, ce le-ar cere așa ḑis'a opiniune publică, că tótă acțiunea lorŭ de reforme are de scopŭ numai de-a servi intereselorŭ partidei guvernamentale și de-a asigura domnirea ei.

I s'a imputatŭ și i se impută cabinetului Wekerle cu deosebire, că nu se ține de programulŭ, cu care a venitŭ la cârmă și care culminéză în postulatulŭ de-a se introduce căsĕtoria civilă obligătóre; în privința acésta Wekerle șovăiesce și șovăiescŭ și mulțĭ dintre membri partidei guvernului, ba unii dintre ei s'au declaratŭ chiar în contra căsĕtoriei civile și totușĭ, precum se asigură, li s'au ḑisŭ, că potŭ rĕmâné membri ai partidei.

Ḑiarele oposiționale sciu sĕ istorisescă multe și despre unŭ curentŭ puternicŭ din sînulŭ partidei „liberale“ în contra programului bisericescŭ-politicŭ alŭ guvernului. Toma Pechy, contele Ladislau Szapary, Latinovics și Ioanŭ Asboth au eșitŭ chiar din sînulŭ partidei guvernului, pentru că nu consĕmtŭ la acea programă, ér în clubulŭ partidei și în comitate mai mulțĭ fruntașĭ guvernamentalĭ au vorbitŭ și au votatŭ în contra politicei bisericescĭ a cabinetului Wekerle.

Din tóte aceste apponyistii și partea cea mai mare a Kossuthiștilorŭ deducŭ, că guvernulŭ actualŭ nu e capabilŭ a esecuta programulŭ „liberalŭ“, ce l'a luatŭ dela oposițiune, și că prin urmare acestŭ guvernŭ trebue sĕ cadă și trebue sĕ vină la cârmă oposiția cu Apponyi în frunte, ca sĕ se pótă esecuta reformele „liberale“ ce le-arŭ pretinde „națiunea“.

In situațiunea critică, ce și-a creat'o cabinetulŭ Wekerle cu politica sa bisericéscă, contra căreia s'au pronunțatŭ și bisericele diferite, afară de cea reformată maghiară, și națiunile nemaghiare și față cu care a luatŭ o posițiune hotărîtă oposițională și camera magnațilorŭ, i a venitŭ unŭ ajutorŭ neașteptatŭ prin desbinarea iscată în sînulŭ partidei stângei estreme.

Scimŭ că însușĭ președintele partidei independențilorŭ Carolŭ Eötvös împreună c'unŭ numĕrŭ însemnatŭ de membri au eșitŭ din sînulŭ ei, pentru că maioritatea acestei partide a refusatŭ de a primĭ necondiționatŭ proiectele de lege bisericescĭ ale guvernului. Ei susținură, că vorŭ rĕmâné fidelĭ principiului „liberalismului“ și că vorŭ vota pentru proiectele de lege bisericescĭ ale ministeriului Wekerle, pe când cei din 1848 sub conducerea lui Polonyi nu voiră sĕ ia acestŭ angagiamentŭ, puindŭ mai pe susŭ oposiția în contra guvernului actualŭ.

Desbinarea în sînulŭ stângei estreme nu s'a pututŭ delătura nicĭ după ce a întervenitŭ acuma din nou Kossuth, sfătuindŭ pe aderenții sĕi ca sĕ se unéscă „căcĭ disolvarea partidei nu póte fi decâtŭ păgubitóre intereselorŭ ninsuinței după independență, cărora trebue sĕ se subordineze tóte celelalte“. Eötvös și soțĭ susținŭ, că Kossuth a fostŭ rĕu informatŭ de cătră cei din maioritate și s'au constituitŭ luândŭ numirea de „partidŭ naționalŭ independentŭ“ și primindŭ în programulŭ lorŭ postulate radicale, ca desființarea privilegiilorŭ aristocrației, reforma camerei magnațilorŭ, estinderea cea mai mare a dreptului electoralŭ, „revisiunea drepturilorŭ escesive ale corónei“ ș. a.

Pressa guvernamentală maghiară nu se sfiesce a aduce acum cele mai marĭ elogiurĭ fracțiunei lui Eötvös, luându-o sub patronagiulŭ ei, pre când pe cei din fracțiunea lui Polonyi îi declară de nisce aliațĭ ai „clericalilorŭ“ și ai „reacțiunei“.

Firesce, că foile oposiționale, carĭ nu consĕmtŭ cu acțiunea lui Eötvös, suntŭ fórte mâniate pe guvernamentalĭ, din causa tacticei lorŭ, ce-o declară de perversă. Ele susținŭ, că până la tómnă partida independențilorŭ érășĭ se va uni și că atuncĭ va sosi ora răfuelei.

Eată stadiulŭ în care au ajunsŭ încurcăturile provocate de fatalulŭ și falsulŭ „liberalismŭ“, ce se licitéză între partidele maghiare. Sperămŭ firmŭ, că ea numai spre întărirea sistemului de față asupritorŭ nu va servi.

## CRONICA POLITICA.

— 1 (13) Iunie.

Fracțiunea lui Eötwös a stângei estreme își va lua numele de „*Partida porală independentă*“. Ea va cere următórele reforme: „Desființarea privilegiurilorŭ aristocrației, lărgirea fundamentală a legei electorale, asigurarea curățeniei alegerilorŭ, reforma fundamentală a camerei magnațilorŭ, revisuirea drepturilorŭ esagerate ale Corónei, transformarea bunurilorŭ statului în posesiunĭ micĭ, întroducerea dărilorŭ progressive directe!“

*

Ḑiarulŭ vienesŭ „Vaterland“, ocupându se într'unŭ articulŭ de fondŭ cu **situațiunea din Boemia**, ḑice, că pactulŭ ceho-germanŭ este mortŭ. Acéstă constatare a procuratŭ mare satisfacțiune foilorŭ Cehilorŭ tinerĭ și a Cehilorŭ bĕtrânĭ. „Hlas Naroda“ declară, că unu nou pactŭ e posibilŭ numai pe basa unei parităț depline naționale și în privința limbei în Boemia, Moravia și Silesia. „Narodny Listy“ e de părere, că esecutarea dreptului publicŭ trebue sĕ premérgă orĭ cărei încercărĭ de pactare; póte acum 'șĭ vorŭ deschide și Germanii ochii, pentru ca sĕ vĕdă, că ei au a căuta o împăcare cu Cehii în modŭ directŭ și cu sinceritate, fără intervențiunea miniștrilorŭ și a feudalilorŭ.

## Urmărirea comitetului centralŭ.

Dintre ḑiarele din străinătate, „*L'Independance Belge*“ din Bruxella, adusese scirea, că membrii Comitetului centralŭ românŭ din Sibiiu, carĭ au fostŭ trașĭ în judecată, arŭ fi fostŭ și arestațĭ. In Nr. dela 9 Iunie a. c. numita fóiă rectifică scirea acésta în fruntea revistei sale politice, scriindŭ următórele:

„Nu scimŭ încă, décă urmăririle vorŭ avé, ca resultatŭ, unŭ procesŭ. Pentru momentŭ afacerea se află numai în fasa instrucțiunei. Este neesactŭ, că membrii Comitetului arŭ fi fostŭ deja arestațĭ. Ei au fostă rugațĭ numai de a sta la disposițiunea justiției. Dér e deja prea multŭ, ca o asemenea acusare, sĕ fiă formulată contra unorŭ cetățenĭ a cărora singură crimă este, de-a fi înaintatŭ la Corónă nisce plângerĭ în cestiunea respectării drepturilorŭ recunoscute, prin legea fundamentală, supușilorŭ românĭ ai Corónei Sf. Stefanŭ. Până acuma acéstă

---

FOILETONULU „GAZ TRANS.“

## Din bordeiu.

Schiță, de Margareta Moldovanŭ.

(Fine.)

Nu trecŭ unŭ sfertŭ de óră și étă sosesce preotulŭ cu cartea și cu patrafirulŭ subsuóră. Copiiĭ s'au fostŭ sculatŭ și Cătălina puse bietele straie, ce le avea, în rĕnduială. Copiiĭ, cum vĕḑură pe preotŭ intrândŭ, se sgulíră după ușe.

— „Bună diminéța; da cum eștĭ Vasilie?“

Acesta își ridică pleópele amorțite și cu privire lungă și sécă se uită la preotŭ, apoi abia descleștându-șĭ fălcile, ḑise:

— „Rĕu, domnule părinte — rĕu de totŭ“.

— „Și cum, ce te dóre?“

— „Totŭ trupulŭ, nu mi-lŭ mai simțescŭ, — ca și când nu așĭ fi pe lume“.

Vocea îi era slăbită și vorbea acum rarŭ, rarŭ, totŭ mai rarŭ.

— „'Ț'a trece, fĕtulŭ meu, fiĭ liniștitŭ, punețĭ nădejdea în Dumneḑeu și acesta te va mântui de rĕu“.

— „Pentru mine nu mai este scăpare, domnule părinte — simtŭ, că mi-s'au gătatŭ ḑilele, și césulŭ morții se apropie“.

— „Așĭ, nu desnădăjdui, fĕtulŭ meu, căcĭ marĭ și multe suntŭ minunile Domnului. Ș'apoi tu, tu dór nu eștĭ așa bĕtrânŭ, potĭ trăi încă, bóla asta ț'a trece“.

— „O, Dómne! domnule părinte, mie nu mi 'i de mine. — căcĭ décă Dumneḑeu ș'ar pune mila — și m'ar lua, mie mi-ar face numai bine, — că, Dómne! câtŭ m'amŭ chinuitŭ; dér uite 'mĭ-e de nenorocițiĭ ăștia de copii“. Buzele-i învinețite deja, începură sĕ-i tremure și lacrimele îi curgeau pe fața uscată, ca bobulŭ.

Preotulŭ se uită cătră copiiĭ, golĭ cum erau de haine, vĕḑu apoi miseria ce'lŭ încunjura și inima lui încă i-se umplu de jale.

— „Șcii bine, fĕtulŭ mĕu, că Dumneḑeu îngrijesce de toțĭ. Elŭ pórtă grijă la toțĭ ómenii în acéstă vale a plângerilorŭ. Sĕ fimŭ numai cu credință și cu nădejde în Elŭ, și tóte se facŭ bine“.

Vasilie făcu semnŭ cătră nevastă sĕ iase și sĕ ia și copiiĭ. Cătălina eși cu băeții afară, se puse pe scândura, ce era bătută pe patru pociumpĭ lângă ușe, își astupă fața cu șorțulŭ și începu sĕ plângă amarŭ.

— „Mamă, dă-mĭ de mâncare, că mi-'i fóme!“ ḑise copilulŭ celŭ mai mărișorŭ, ér după elŭ începură și ceilalțĭ a cere pâne.

— „Tăcețĭ, dragii mamii, așteptațĭ până merge domnulŭ părinte dela noi, că apoi mĕ ducŭ la jupânésa Ana și cerŭ o pâne pe lucru“.

Copilulŭ celŭ mai mare, care era de nóuă anĭ, înțelese încâtva pe mamă-sa, ér cei mai micĭ începură a plânge, totŭ una țiindŭ, că le este fóme.

Plângeau copiiĭ, plângea și mama lorŭ. „Plângețĭ, plângețĭ — își cugeta ea, — că acușĭ vețĭ plânge și mai amarŭ, când ne vorŭ pune în drumŭ și de aicĭ din bordeiulŭ acesta, când vomŭ sta degerândŭ pe drumurĭ, fără haine și fără hrană. O Dómne, Dómne! la ce mai m'ai lăsatŭ pe lume așa chinuită și năcăjită“. ḑise ea cu voce tare. In momentulŭ acela preotulŭ eși afară.

— „Nu te osêndi înaintea lui Dumneḑeu, Cătălină, fĕtulŭ meu, că e pĕcatŭ!“

— „O, Dómne, domnule părinte, vĕdŭ, că păcătuescŭ, dér ce sĕ facŭ, mai sciu eu de năcăjită, ce ḑicŭ? Uite, plângŭ copiiĭ de fóme și fărâmătură de pâne n'am în casă. Erĭ am lucratŭ tótă ḑiua la colectorulŭ, în camĕta birului de casă, care nu l'am plătitŭ, că n'am avutŭ de unde. Vasilie e bolnavŭ de o lună și eu abia câștigŭ atâta, câtŭ sĕ nu murimŭ de fóme. Ce mĕ voiu face acum, astăḑĭ vreau sĕ cerŭ dela jupânésa Ana o pâne pe lucru, dér mâne, mâne — vai amară sórte am!“ Incepu a plânge cu hohotŭ.

— „Fii liniștită, fĕtulŭ meu; astăḑĭ nu poțĭ merge la lucru, căcĭ lui Vasilie îi rĕu de totŭ, dér pentru aceea vei avé mâncare, căcĭ Dumneḑeu e bunŭ și așa a rĕnduitŭ, că acela ce are, sĕ dea celui ce n'are. Eu voiu trimite de acasă ce vĕ trebuiesce, liniștesce-te numai și veḑi-țĭ de bărbatulŭ bolnavŭ și de copii“.

Cătălina își luă șorțulŭ de pe față, se uită la preotŭ și cetiudŭ de pe fața